

Uzasadnienie
do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie
z dniar.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Dorzecze Górnego Sanu PLH 180021

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 i 1726), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy o ochronie przyrody zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. nr 34 poz. 186 ze zm.).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.), w postępowaniu którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135 ze zm.).

Obszar Natura 2000 Dorzecze Górnego Sanu PLH180021, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty został zatwierdzony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 roku w sprawie przyjęcia na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE).

Obszar Natura 2000 Dorzecze Górnego Sanu PLH180021 zlokalizowany jest w województwie podkarpackim, powiecie leskim, gminach: Baligród, Lesko, Olszanica, Solina; powiecie sanockim, gminach: Bukowsko, Komańcza, Sanok, Zagórz i miasto Sanok. Regionalizacja fizycznogeograficzna Polski oparta o najnowsze narzędzia i dane przestrzenne umiejscawia Obszar w Megaregionie: Karpaty, Podkarpackie i Nizina Panońska, Prowincji: Karpaty Wschodnie z Podkarpaciem Wschodnim; Podprowincji Zewnętrzne Karpaty Wschodnie (Beskidy Wschodnie), Makroregionie Beskidy Lesiste, Mezoregionie Góry Sanocko-Turczańskie i niewielki fragment w Mezoregionie Bieszczady Zachodnie, a także w Prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym; Podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie, Makroregionie Pogórze Środkowobeskidzkie, Mezoregionie Pogórze Bukowskie, a także Makroregionie Beskidy Środkowe, Mezoregionie Beskid Niski (Solon et al. 2018). Regionalizacja geobotaniczna lokalizuje Obszar w Dziale Wschodniokarpackim, Krainy Karpat Wschodnich, Okręgu Dołów Jasielsko-Sanockich, Podokręgu Beskidu Wschodniego „Przełęcz Łupkowska-Przełęcz Dukielska” oraz Okręgu Bieszczadów, Podokręgu Baligrodzki „Dolina Wetliny-Przełęcz Łupkowska” (Matuszkiewicz 2008).

Dorzecze Górnego Sanu położone jest na obszarach rolniczych i rolniczo-leśnych. Swoimi granicami obejmuje dolinę rzeki San wraz z większymi dopływami: Hoczewka, Oślawa z Oslawicą i Kalniczką (Tarnawką), a także Sanoczka, miejscami z wysokimi i stromymi zboczami. W sąsiedztwie cieków wykształcają się łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, które dominują w obszarze. Liczna jest grupa roślin objętych ochroną prawną, w tym paproci i storczyków, m.in. pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris*, żłobik koralowy *Corallorhiza trifida*, buławnik wielkokwiatowy *Cephalanthera damasonium*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, gółka długoostrogowa *Gymnadenia conopsea*, podkolan biały *Platanthera bifolia*. Analizowany obszar Natura 2000 wraz z innymi sąsiadującymi terenami (Bieszczady PLC180001, Dolina Dolnego Sanu PLH180020, Rzeka San PLH180007), stanowią istotny element w ochronie ichtiofauny.

Przedmiotami ochrony (wg SDF) w obszarze jest 10 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz 7 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy siedliskowej. Wymieniono je poniżej:

- 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków;
- 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentis*);
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- *7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*;
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*);

- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);
- *9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*);
- *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe;
- 5264 brzanka *Barbus carpathicus*;
- 1163 głowacz białopłetwy *Cottus gobio*;
- 1355 wydra *Lutra lutra*;
- 5339 różanka *Rhodeus amarus*;
- 6143 kielb Kesslera *Romanogobio kessleri*;
- 1106 łosoś atlantycki *Salmo salar*;
- 1032 skójka gruboskorupowa *Unio crassus*.

Plan zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Dorzecze Górnego Sanu PLH180021 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej. Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru rozpoczęły się 25.02.2020 r. w ramach realizacji projektu nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” (PZO bis). Projekt współfinansowany jest w 85% ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Spójności w ramach II Priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – Ochrona środowiska w tym adaptacja do zmian klimatu, a w 15% z budżetu Państwa. Całkowity koszt to 34 319 832,68 zł, okres realizacji – lata 2017-2023. Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Dotyczy części obszaru położonych poza gruntami w zarządzie PGL „Lasy Państwowe”, dla których ustanowiono plan urządzenia lasu, tj.

- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lesko na lata 2019-2028 (Decyzja Ministra Środowiska z dnia 05.08.2020; znak sprawy DL-WGL.4100.77.2019);
- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Komańcza na lata 2016-2025 (Decyzja Ministra Środowiska z dnia 17.10.2016; znak sprawy DL-I.611.8.2016).

W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych przeprowadzono szczegółową inwentaryzację siedlisk przyrodniczych i siedlisk zwierząt obszaru objętego opracowaniem oraz oceniono ich stan ochrony.

Podczas badań terenowych prowadzonych w obszarze objętym planem stwierdzono występowanie następujących siedlisk przyrodniczych:

- 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*);
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);

- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*);
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);
- *9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*) – nie zostało stwierdzone podczas inwentaryzacji terenowej, ale znajduje się na terenie Lasów Państwowych, stąd pozostawiono bez zmian wymieniony przedmiot ochrony wraz z ocenami. Mając powyższe na uwadze, zagrożenia, cele działań ochronnych i działania ochronne nie zostały sformułowane;
- *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe.

Do opisu zagrożeń wykorzystano kody i nazwy zagrożeń wg Instrukcji wypełniania Standardowych Formularzy Danych, wersja 2012.1, Załącznik 5. Lista referencyjna zagrożeń, presji i działań.

Dla siedliska przyrodniczego murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*) zagrożeniami istniejącymi są zaniechanie/brak koszenia (A03.03), zarzucenie pasterstwa, brak wypasu (A04.03), obce gatunki inwazyjne (I01), problematyczne gatunki rodzime (I02), zmiana składu gatunkowego (sukcesja) (K02.01), nagromadzenie materii organicznej (K02.02). Nie stwierdzono zagrożeń potencjalnych.

W przypadku siedliska przyrodniczego ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) ustalono wyłącznie zagrożenia istniejące: obce gatunki inwazyjne (I01), problematyczne gatunki rodzime (I02).

Dla siedliska przyrodniczego niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) jako zagrożenia istniejące wskazano: inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej (A11) dotyczące dosiewania traw, obce gatunki inwazyjne (I01), problematyczne gatunki rodzime (I02), nagromadzenie materii organicznej (K02.02), natomiast wśród zagrożeń potencjalnych wymienia się zaniechanie/brak koszenia (A03.03), zarzucenie pasterstwa, brak wypasu (A04.03) oraz zmiana składu gatunkowego (sukcesja) (K02.01).

Dla kwaśnych buczyn (*Luzulo-Fagetum*) i żyznych buczyn (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) nie stwierdzono zagrożeń potencjalnych. Dla obu wymienionych siedlisk leśnych jako zagrożenia istniejące wskazano usuwanie martwych i umierających drzew (B02.04) oraz dla żyznych buczyn dodatkowo obce gatunki inwazyjne (I01).

W przypadku grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) jako główne istniejące zagrożenia odnotowano usuwanie martwych i umierających drzew (B02.04), drogi, autostrady (D01.02), pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/ obiektów rekreacyjnych (E03.01), obce gatunki inwazyjne (I01), erozja (K01.01). Nie stwierdzono zagrożeń potencjalnych.

Dla łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsów źródliskowych ustalono wyłącznie następujące zagrożenia istniejące: usuwanie martwych i umierających drzew (B02.04), obce gatunki inwazyjne (I01), problematyczne gatunki rodzime (I02), zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (J03.01), wydeptywanie, nadmierne użytkowanie (G05.01), pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/ obiektów rekreacyjnych (E03.01).

Dla pozostałych siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony w obszarze zagrożeń nie określono, ponieważ nie stwierdzono ich na terenie objętym planem, tj.:

- 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków;
- *7220 Źródła wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*.
- *9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis*-*Acerion pseudoplatani*)

Podczas badań terenowych prowadzonych w obszarze objętym planem stwierdzono występowanie następujących gatunków zwierząt:

- 5264 brzanka *Barbus carpathicus*;
- 1163 głowacz białopłetwy *Cottus gobio*;
- 1355 wydra *Lutra lutra*;
- 5339 różanka *Rhodeus amarus*;
- 6143 kielb Kesslera *Romanogobio kessleri* – gatunek nie został odłowiony podczas badań terenowych, jednak pozostaje na liście przedmiotów ochrony;
- 1106 łosoś atlantycki *Salmo salar* – gatunek nie został odłowiony podczas badań terenowych, jednak pozostaje na liście przedmiotów ochrony;
- 1032 skójka gruboskorupowa *Unio crassus*;
- 1096 minóg strumieniowy *Lampetra planeri* – gatunek w SDF z oceną populacji D;

Dla gatunków ryb: brzanka *Barbus carpathicus*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, różanka *Rhodeus amarus*, kielb Kesslera *Romanogobio kessleri*, łosoś atlantycki *Salmo salar* zagrożeniem istniejącym są tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych (J02.12.02), a dla głowacza białopłetwego *Cottus gobio* dodatkowo odpady i ścieki.

Wśród zagrożeń potencjalnych dla wszystkich gatunków ryb ustalono regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych (J02.03), tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych (J02.12.02) oraz odpady, ścieki (E03), a dla głowacza białopłetwego *Cottus gobio* i brzanki *Barbus carpathicus* stwierdzono dodatkowo inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej (B07), dotyczące wycięcia przybrzeżnych drzew i krzewów przy pracach konserwatorskich oraz dodatkowo dla brzanki *Barbus carpathicus* spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych (J02).

W przypadku skójki gruboskorupowej *Unio crassus* zidentyfikowano tylko zagrożenia potencjalne: zanieczyszczenie wód powierzchniowych z zakładów przemysłowych (H01.01), rozproszone zanieczyszczenia wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych (H01.08), regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych (J02.03), antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk (J03.02).

Dla stwierdzonych w obszarze ssaków nie wskazano zagrożeń istniejących. Zagrożeniami potencjalnymi dla wydry *Lutra lutra* są: drogi, autostrady (D01.02), chwytanie, trucie, kłusownictwo (F03.02.03), inne formy pozyskiwania zwierząt (F03.02.06).

Jako cel działań ochronnych dla siedliska murawy kserotermicznej (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentis*) ustalono:

- utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze (min. 5 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;

- utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne przynajmniej na poziomie oceny U1 – co najmniej 2 do 5 gatunków charakterystycznych;
- poprawa wskaźnika ekspansja krzewów i podrostu drzew do oceny FV – brak lub pokrycie drzew i krzewów poniżej 10% powierzchni, występujących sporadycznie;
- utrzymanie wskaźnika obce gatunki inwazyjne na poziomie oceny FV – brak;
- poprawa wskaźnika rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych do poziomu oceny U1 – obecne 1 – 2 gatunki, występujące w rozproszeniu.

Jako cel działań ochronnych dla siedliska ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) ustalono:

- utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze (min. 0,30 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;
- utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne na poziomie oceny U1 - 2 lub 3 gatunki charakterystyczne;
- utrzymanie wskaźnika bogactwo gatunkowe na poziomie oceny FV – powyżej 20 gatunków;
- utrzymanie wskaźnika naturalność koryta rzeczno (brak regulacji) na poziomie oceny FV - brak regulacji;
- utrzymanie wskaźnika naturalny kompleks siedlisk na poziomie oceny FV – w otoczeniu badanego stanowiska znajdują się naturalne siedliska.

Jako cel działań ochronnych dla siedliska niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) ustalono:

- utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 11 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;
- utrzymanie wskaźnika struktura przestrzenna płatów siedliska na poziomie oceny FV – brak fragmentacji lub fragmentacja nieznaczna;
- utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne przynajmniej na poziomie oceny U1 - w przypadku *Arrhenatheretum elatioris* 3-4 gatunki charakterystyczne dla siedliska; dla zb. *Poa pratensis*-*Festuca rubra* 2 gatunki;
- utrzymanie wskaźnika ekspansja krzewów i podrostu drzew na poziomie oceny FV - łączne pokrycie poniżej 1%;

Jako cel działań ochronnych dla siedliska kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) ustalono:

- utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 2 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;
- utrzymanie wskaźnika charakterystyczna kombinacja florystyczna przynajmniej na poziomie oceny U1 – zniekształcona w stosunku do typowej dla siedliska w danym regionie;
- utrzymanie wskaźnika skład drzewostanu przynajmniej na poziomie oceny U1 – drzewostan o zaburzonych stosunkach ilościowych, jednak z udziałem gatunków mogących występować w siedlisku;

- utrzymanie wskaźnika struktura pionowa i przestrzenna fitocenozy na poziomie oceny FV – zróżnicowana, drzewostan, różnowiekowy, o zróżnicowanym przestrzennie zwarcu, zawsze z grupami i kępami starych drzew;
- utrzymanie wskaźnika wiek drzewostanu (obecność starodrzewu) przynajmniej na poziomie oceny U1 – poniżej 10% udział drzew starszych niż 100 lat, ale powyżej 50% udział drzew starszych niż 50 lat;
- utrzymanie wskaźnika naturalne odnowienie drzewostanu na poziomie oceny FV – obecne, wypełniające dogodne do odnowienia miejsca, w szczególności naturalne luki i prześwietlenia, o składzie odpowiadającym składowi drzewostanu, przy rębniach nie wymagające uzupełnienia odnowieniem sztucznym, na co najmniej 25% powierzchni siedliska przyrodniczego;
- utrzymanie wskaźnika gatunki obce w drzewostanie na poziomie oceny FV - poniżej 5% udziału powierzchniowego tj. najwyżej miejscami lub pojedynczo i nie odnawiające się, na co najmniej 90 % powierzchni siedliska przyrodniczego w obszarze;
- utrzymanie wskaźnika mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne) na poziomie oceny co najmniej U1 - 10-20 szt./ha.

Jako cel działań ochronnych dla siedliska żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) ustalono:

- utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 9 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;
- utrzymanie wskaźnika charakterystyczna kombinacja florystyczna przynajmniej na poziomie oceny U1 – zniekształcona w stosunku do typowej;
- utrzymanie wskaźnika skład drzewostanu na poziomie oceny FV – gatunki obce ekologicznie buczynom stanowią <15% drzewostanu (co najwyżej 1 w opisie taksacyjnym wg metodyki urządzania lasu). Drzewostan zdominowany (>50%) przez gatunki buczynowe;
- utrzymanie wskaźnika struktura pionowa i przestrzenna fitocenozy na poziomie oceny FV – zróżnicowana, drzewostan, różnowiekowy, o zróżnicowanym przestrzennie zwarcu, zawsze z grupami i kępami starych drzew, na co najmniej 50% powierzchni siedliska przyrodniczego;
- utrzymanie wskaźnika wiek drzewostanu (obecność starodrzewu) na poziomie oceny FV – powyżej 10% udział drzew starszych niż 100 lat;
- utrzymanie wskaźnika naturalne odnowienie drzewostanu na poziomie oceny FV – obecne, wypełniające dogodne do odnowienia miejsca, w szczególności naturalne luki i prześwietlenia, o składzie odpowiadającym składowi drzewostanu, przy rębniach nie wymagające uzupełnienia odnowieniem sztucznym więcej niż 10%, na co najmniej 25% powierzchni siedliska przyrodniczego;
- utrzymanie wskaźnika gatunki obce geograficznie w drzewostanie na poziomie oceny FV - poniżej 5% udziału powierzchniowego tj. najwyżej miejscami lub pojedynczo i nie odnawiające się, na co najmniej 90% powierzchni siedliska przyrodniczego w obszarze;
- utrzymanie wskaźnika mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne) na poziomie oceny FV – powyżej 20 szt./ha.

Jako cel działań ochronnych dla siedliska grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) ustalono:

- utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 42 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;
- utrzymanie wskaźnika charakterystyczna kombinacja florystyczna na poziomie oceny FV - typowa właściwa dla siedliska przyrodniczego (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i zróżnicowania fitytosocjologicznego), na co najmniej 75% powierzchni siedliska przyrodniczego;
- utrzymanie wskaźnika ekspansywne gatunki rodzime w runie na poziomie FV – brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy gatunków nitrofilnych w runie, na co najmniej 75% powierzchni siedliska przyrodniczego;
- utrzymanie wskaźnika naturalne odnowienie drzewostanu na poziomie oceny FV - obfite, w lukach i prześwietleniach, brak pod okapem drzewostanu, ślady zgryzania nieliczne;
- utrzymanie wskaźnika gatunki obce w drzewostanie na poziomie oceny FV - poniżej 1% i nie odnawiające się, na co najmniej 90% powierzchni siedliska przyrodniczego w obszarze;
- utrzymanie wskaźnika mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne) na poziomie oceny co najmniej U1 - 10-20 szt./ha.

Jako cel działań ochronnych dla siedliska łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe ustalono:

- utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 150 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;
- utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne na poziomie oceny FV - kombinacja florystyczna typowa dla łęgu;
- utrzymanie wskaźnika gatunki dominujące przynajmniej na poziomie oceny U1 - we wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są zaburzone relacje ilościowe (dominacja facjalna);
- utrzymanie wskaźnika gatunki obce geograficznie w drzewostanie na poziomie oceny FV - <1% i nieodnawiające się, na co najmniej 90% powierzchni siedliska przyrodniczego w obszarze;
- utrzymanie wskaźnika martwe drewno (łączne zasoby) przynajmniej na poziomie oceny U1 – 10-20m³/ha;
- utrzymanie wskaźnika reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują) na poziomie oceny FV - wskaźnik kardynalny, charakteryzuje podstawowy dla łęgów czynnik ekologiczny. Dynamika zalewów i przewodnienie podłoża normalne z punktu widzenia odpowiedniego ekosystemu/ zbiorowiska roślinnego, na co najmniej 75% stanowisk;
- utrzymanie wskaźnika naturalne odnowienie drzewostanu na poziomie oceny FV - tak, obfite, na co najmniej 25% stanowisk.

Dla pozostałych siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony w obszarze, czyli:

- 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków;

- *7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*;
- *9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis*-*Acerion pseudoplatani*)

celów działań ochronnych nie określono, gdyż nie stwierdzono ich na terenie objętym planem.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku brzanka *Barbus carpathicus* ustalono:

- utrzymanie populacji gatunku w obszarze. Występowanie gatunku na min. 7 stanowiskach;
- utrzymanie wskaźnika jakości hydromorfologiczna na poziomie oceny FV na min. 7 stanowiskach. Średnia z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku: 1,0-2,5 pkt.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku głowacz białopłetwy *Cottus gobio* ustalono:

- utrzymanie populacji gatunku w obszarze. Występowanie gatunku na min. 4 stanowiskach;
- utrzymanie wskaźnika jakości hydromorfologiczna na poziomie oceny FV. Średnia z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku: 1,0-2,5 pkt.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku wydra *Lutra lutra* ustalono:

- utrzymanie populacji co najmniej na obecnym poziomie (minimum 9 osobników);
- utrzymanie wskaźnika baza pokarmowa na poziomie oceny FV. Biomasa ryb $>10\text{g/m}^2$, zróżnicowanie gatunkowe ichtiofauny 5-8/2-3², miejsca rozrodu płazów liczne, naturalność koryta rzeki $>50\%$;
- utrzymanie wskaźnika udział siedliska kluczowego dla gatunku na poziomie oceny FV. Udział preferowanych odcinków rzek ($>3\text{m}$ szerokości) $>50\%$, obecność preferowanych zbiorników wodnych ($>30\text{ha}$) 5-10%, obecność mniejszych zbiorników wodnych ($<30\text{ha}$) 5-20%.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku różanka *Rhodeus amarus* ustalono:

- utrzymanie populacji gatunku w obszarze. Występowanie gatunku na min. 1 stanowisku;
- utrzymanie wskaźnika jakości hydromorfologiczna na poziomie oceny FV. Średnia z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku: 1,0-2,5 pkt.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku kielb Kesslera *Romanogobio kessleri* ustalono:

- utrzymanie wskaźnika jakości hydromorfologiczna na poziomie oceny FV. Średnia z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny,

charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku: 1,0-2,5 pkt.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku łosoś atlantycki *Salmo salar* ustalono:

- Utrzymanie potencjalnych siedlisk gatunku w obszarze.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku skójka gruboskorupowa *Unio crassus* ustalono:

- utrzymanie populacji gatunku w obszarze. Występowanie gatunku na min. 5 stanowiskach;
- utrzymanie wskaźnika zasiedlenia odcinka rzeki na poziomie oceny FV – 100-60% zasiedlenia;
- utrzymanie wskaźnika obecność antropogenicznych zmian w budowie koryta na poziomie oceny FV - koryto rzeki naturalne (brak widocznych cech regulacji);
- utrzymanie wskaźnika obecność punktowych źródeł zanieczyszczeń na poziomie oceny FV - nie stwierdzono punktowych źródeł zanieczyszczeń;

Po wyznaczeniu celów działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony określono odpowiednie działania ochronne.

W przypadku siedlisk przyrodniczych murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentis*) oraz niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) rekomenduje się prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego. Użytkowanie powinno być zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolno - środowiskowo-klimatycznego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedlisk przyrodniczych. Dodatkowo dla muraw kserotermicznych zaleca się wycinanie drzew i krzewów z wywiezieniem biomasy. Wycinka przy lub poniżej szyi korzeniowej, sukcesywnie po ok. 30% powierzchni na rok. Powstałą biomasę należy usunąć z miejsca zabiegu. Działanie ciągle do czasu odkrzewienia powierzchni - pomiędzy 16 października a końcem lutego lub w innym terminie pod nadzorem przyrodniczym.

Dla ziołorośli górskich (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośli nadrzecznych (*Convolvuletalia sepium*) przewidziano zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony poprzez odstąpienie od makroniwelowania terenu oraz usuwanie obcych gatunków inwazyjnych – barszczu Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi*.

Dla kwaśnych buczyn (*Luzulo-Fagetum*), żyznych buczyn (*Dentario glandulosae* *Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) i grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) jako działanie ochronne zaleca się zwiększenie udziału starych i zamierających drzew poprzez ograniczenie ich wycinania. Ponadto należy zachować siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony poprzez kontynuowanie gospodarki leśnej zgodnie z typem siedliska. Dodatkowo w przypadku grądu rekomenduje się działanie usuwania obcych gatunków inwazyjnych z drzewostanu - robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia*.

Dla łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsów źródłiskowych jako działanie ochronne przewidziano zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony poprzez pozostawienie bez użytkowania lub użytkowanie z zachowaniem areálu, struktury i składu gatunkowego właściwego dla siedliska. Kolejnym działaniem jest zwiększenie

udziału starych i zamierających drzew poprzez ograniczenie wycinania martwych i zamierających drzew w siedlisku przyrodniczym. Rekomenduje się również usunięcie gatunków inwazyjnych, tj. rdestowiec ostrokończysty *Reynutria japonica* (niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*, barszcz Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi*).

Dla pozostałych siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony w obszarze, których nie stwierdzono na terenie objętym planem, nie określono działań ochronnych, czyli:

- 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków;
- *7220 Źródła wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*.

Dla gatunków ryb i minogów (brzanka *Barbus carpathicus*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, różanka *Rhodeus amarus*, kielb Kesslera *Romanogobio kessleri* oraz dla skójki gruboskorupowej *Unio crassus*, z działań ochronnych rekomenduje się udroźnienie cieków, powstrzymanie się od regulacji cieków. Dla łososa atlantyckiego *Salmo salar* z działań ochronnych rekomenduje się udroźnienie cieków, powstrzymanie się od regulacji cieków oraz ochronę potencjalnych siedlisk tarliskowych, szczególnie w potoku Hoczewka i w potoku Sanoczek.

Dla wydry *Lutra lutra* nie przewiduje się działań z zakresu ochrony czynnej. Obecny poziom presji na gatunki, w dającej się przewidzieć przyszłości nie powinien zagrażać powyższemu gatunkowi.

Dla siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony, działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych opierać się będą na dwukrotnym, w 4 i 8 roku w trakcie obowiązywania planu zadań ochronnych, monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony z zastosowaniem metodyki GIOŚ.

Dla pozostałych przedmiotów ochrony w obszarze, których nie stwierdzono na terenie objętym planem, monitoringu realizacji działań ochronnych nie określono:

- 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków;
- *7220 Źródła wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*.

Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych dla gatunków zwierząt, opierać się będą na monitoringu stanu ochrony populacji i siedliska gatunku z zastosowaniem metodyki GIOŚ (wizja terenowa, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie):

- co 3 lata w przypadku ryb i minogów stanowiących przedmioty ochrony (brzanka *Barbus carpathicus*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, różanka *Rhodeus amarus*, kielb Kesslera *Romanogobio kessleri*;
- co 5 lat w przypadku skójki gruboskorupowej *Unio crassus*;
- 1 raz na 10 lat w ostatnim roku obowiązywania PZO w przypadku ssaków (wydra *Lutra lutra*).

Z racji, iż stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania siedlisk przyrodniczych i gatunków w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej jest pełny, dla przedmiotów ochrony stwierdzonych w trakcie inwentaryzacji nie planuje się działań ochronnych dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony. Ponadto wspomnianych działań nie określa się dla przedmiotów ochrony, których nie stwierdzono na terenie objętym planem.

W dokumencie zawarto wskazania do zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Sanoka, uchwalonego uchwałą Nr XVII/151/11

Rady Miasta Sanoka z dnia 15 listopada 2011 r. – inwestycja planowana na działkach/części działek o nr ewid. 780/6, 780/7, 794 w mieście Sanok, określone jako tereny pod projektowaną drogę, zajęte obecnie przez siedlisko przyrodnicze 91E0 – łągi, powinna zostać poddana ocenie oddziaływania na obszar Natura 2000. Dodatkowo w dokumencie zawarto również wskazania do zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Komańcza, uchwalonego uchwałą Nr XVIII/2126/2000 Rady Gminy Komańcza z dnia 24 października 2000 r. - działki/części działek o nr. ewid. 78/9, 78/8, 78/7, 78/5, 78/6 w miejscowości Szczawne, określone jako obszary potencjalnego rozwoju osadnictwa (z usługami i rzemiosłem, dopuszczalnymi w danej strefie ochrony prawnej), zajęte obecnie przez siedlisko 6510 – łąki świeże, pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu.

Sporządzenie planu ochrony dla obszaru nie jest konieczne – działania ochronne można realizować w ramach planu zadań ochronnych. Kolejny plan zadań ochronnych powinien być opracowany po expiracji niniejszego.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa. Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla Obszaru opierała się o stronę internetową RDOŚ w Rzeszowie (<http://rzeszow.rdos.gov.pl/>). Zamieszczano tam informacje o projekcie, w ramach którego realizowane było niniejsze opracowanie (projekt POIS.02.04.00-00-0193/16 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 (PZO bis)”), postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań (I spotkanie ZLW w formie korespondencyjnej w dniach 31.07.2020 r. – 14.08.2020 r.; II spotkanie ZLW w trybie on-line w dniach 20.04.2022 r.; III spotkanie ZLW w trybie on-line 27.06.2022 r.) oraz obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie o rozpoczęciu (17.03.2020 r.) i zakończeniu opracowywania projektu planu zadań ochronnych (15.11.2022 r.).

Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z obszarem miały spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW). Zaproszeni do niego byli przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani pocztą elektroniczną lub telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczane były także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy odbyło się w formie korespondencyjnej w dniach 31.07.2020 r. – 14.08.2020 r. Ze względu na ogłoszony Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. stan epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej – SARS-CoV-2) oraz w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników zrezygnowano z przeprowadzenia spotkania w formie tradycyjnej. Jego organizatorem była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Celem spotkania było przedstawienie ogólnych informacji na temat sieci obszarów Natura 2000 w Europie, w Polsce i w województwie podkarpackim oraz szczegółowych informacji na temat charakterystyki obszaru Natura 2000 Dorzecze Górnego Sanu PLH180021, przedmiotów ochrony, metodyk inwentaryzacji i oceny stanu siedlisk przyrodniczych i stanu gatunków zwierząt. Ponadto RDOŚ w Rzeszowie przedstawił szczegółowe informacje na temat realizowanego projektu, kontakt do Zamawiającego i Wykonawcy pzo, cykl spotkań dyskusyjnych oraz harmonogram prac nad projektem.

II spotkanie ZLW odbyło się w trybie on-line 20.04.2022 r. o godz. 10:00, za pośrednictwem aplikacji Microsoft Teams, co wynikało z ograniczeń organizowania zgromadzeń publicznych, wprowadzonych w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa COVID-19, a także w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników Zespołu

Lokalnej Współpracy. Organizatorem spotkania była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Celem spotkania było przedstawienie wyników inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt wymienionych w Standardowym Formularzu Danych obszaru, przedstawienie stanu zachowania przedmiotów ochrony, stwierdzone zagrożenia istniejące i potencjalne, cele działań ochronnych, postulowane działania ochronne. Zaprezentowano projekt korekty granic dla obszaru Natura 2000, który polegał na dosunięciu granicy obszaru do działek ewidencyjnych, siedlisk przyrodniczych i wydzielenie leśnych, celem jej uczytelnienia, a także powiększenie obszaru Natura 2000 ze względu na obecność siedliska 6210.

III spotkanie ZLW odbyło się również w trybie on-line 27.06.2022 r., o godz. 10:00, za pośrednictwem aplikacji Microsoft Teams. Celem spotkania było przedstawienie końcowych zapisów dla obszaru Natura 2000 Dorzecze Górnego Sanu PLH180021 (z wyłączeniem gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe).

Protokoły z powyższych spotkań, prezentacje oraz dokumentacja pzo były umieszczane na stronie internetowej RDOS w Rzeszowie (<https://www.gov.pl/web/rdos-rzeszow/dorzecze-gornego-sanu-plh180021>).

Obwieszczeniem z dnia2022 r., znak Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (strony BIP), a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu r.

Obwieszczenie było również wywieszone na tablicy ogłoszeń w urzędach gmin: Baligród, Olszanica, Lesko, w Solinie z/s w Polańczyku, Sanok, Bukowsko, Zagórz, Komańcza, w urzędzie miasta Sanok oraz siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w dniach r. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione, zawarto w poniższej tabeli nr 1.

Tab. 1. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Lp.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
1.	- nadanie łososiowi w PZO statusu przedmiotu ochrony w obszarze Dorzecze Górnego Sanu, tak jak ma to miejsce w aktualnym SDF;	Fundacja Greenmind	Uwagę uwzględniono	Po przeanalizowaniu uwagi i argumentacji Fundacji Greenmind oraz PZW w Krośnie utrzymano łosia atlantyckiego <i>Salmo salar</i> jako przedmiot ochrony w Obszarze.
2.	- sporządzenie listy	Fundacja	Uwagę	Po przeanalizowaniu

	zagrożeń dla gatunku oraz celów działań ochronnych;	Greenmind	uwzględniono	uwagi i argumentacji Fundacji Greenmind oraz PZW w Krośnie sporządzono listę zagrożeń oraz celów działań ochronnych gatunku.
3.	- zapisanie działań ochronnych, w tym ochrony siedlisk tarłowych szczególnie w pot. Hoczewka oraz w pot. Sanoczek, a także likwidacji barier migracyjnych – identycznie jak w przypadku innych ryb przedmiotów ochrony (trzy lokalizacje są już wpisane w projekt PZO);	Fundacja Greenmind	Uwagę uwzględniono	Po przeanalizowaniu uwagi i argumentacji Fundacji Greenmind oraz PZW w Krośnie zaproponowano działania ochronne ustanowienia Hoczewki i Sanoczka jako siedliska tarłowe gatunku oraz likwidację barier migracyjnych
4.	- objęcie gatunku monitoringiem.	Fundacja Greenmind	Uwagę uwzględniono	Po przeanalizowaniu uwagi i argumentacji Fundacji Greenmind oraz PZW w Krośnie zaproponowano działania dotyczące monitoringu stanu populacji i stanu ochrony siedlisk gatunku.
5.	Pozostawienie gatunku ryby z zał. II Dyrektywy Siedliskowej (92/43/WE) – łosoś <i>Salmo salar</i> – jako przedmiotu ochrony w obszarze	Polski Związek Wędkarski Okręg w Krośnie	Uwagę uwzględniono	Po przeanalizowaniu uwagi i argumentacji Fundacji Greenmind oraz PZW w Krośnie utrzymano łososa atlantyckiego <i>Salmo salar</i> jako przedmiot ochrony w Obszarze.
6.	Wyznaczenie potoków Hoczewka, Sanoczek i Potok Tyrawski jako siedlisk Tarłowych gatunku	Polski Związek Wędkarski Okręg w Krośnie	Uwagę częściowo uwzględniono	Po przeanalizowaniu uwag i argumentacji Fundacji Greenmind oraz PZW w Krośnie zaproponowano jako jedno z działań ochronę potencjalnych siedlisk tarłowych łososa, szczególnie w potoku Hoczewka i w potoku Sanoczek. Nie uwzględniono uwagi odnośnie Potoku

				Tyrawskiego (Tyrawki), gdyż znajduje się on poza granicami Obszaru.
--	--	--	--	---

Karta projektu planu zadań ochronnych zamieszczona została również w publicznie dostępnych wykazach, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w dniu r.

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. 2022 poz. 135), uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniu r.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1) Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem zarządzenia jest wypełnienie zobowiązań prawa wspólnotowego i polskiego odnośnie zapewnienia właściwego (sprzyjającego) stanu ochrony na obszarach Natura 2000. Zgodnie z art. 3 Dyrektywy siedliskowej, spójna europejska sieć ekologiczna Natura 2000 ma umożliwić zachowanie siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I i siedlisk gatunków wymienionych w załączniku II, w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu lub tam gdzie to stosowne – odtworzenie takiego stanu.

Natomiast zgodnie z art. 6 Dyrektywy siedliskowej dla specjalnych obszarów ochrony państwa członkowskie ustalą konieczne działania ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obiektów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie działania prawne, administracyjne lub oparte na dobrowolnych umowach, korespondujące z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II żyjących w tych obiektach.

Ponadto zgodnie z art. 11 Dyrektywy siedliskowej Państwa członkowskie podejmą monitorowanie i nadzór stanu ochrony siedlisk naturalnych i gatunków, o których mowa w art. 2 Dyrektywy siedliskowej, natomiast zgodnie z art. 17 Dyrektywy siedliskowej mają obowiązek raportowania co 6 lat na temat wprowadzania w życie działań podejmowanych na mocy dyrektywy.

Celem zarządzenia jest zatem zachowanie właściwego stanu ochrony lub dążenie do odtworzenie właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony występujących w Obszarze. Zostanie to wypełnione poprzez zaplanowanie i realizację działań ujętych w niniejszym zarządzeniu. Zarządzenie pozwoli również na monitorowanie przedmiotów ochrony oraz będzie ważnym przyczynkiem dla raportowania.

2) Konsultacje społeczne

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad Obszarem. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w tym działań monitoringowych, w okresie 10 lat, wyniesie łącznie około 3 000 000 zł.

4) Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy. Realizacja zarządzenia może natomiast stworzyć okresowe miejsca pracy.

5) Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie w jakikolwiek sposób na sytuację i rozwój regionów. Może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

7) Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zarządzenie jest zgodne z prawem Wspólnoty Europejskiej, co więcej, jest wypełnieniem zobowiązań prawa Unii Europejskiej, o czym wspomiano w pkt 1.